

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารการเงินและความพึงพอใจในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด ปีบัญชี พ.ศ. 2542 – 2546

2. เพื่อศึกษาลักษณะด้านเศรษฐกิจ สังคม ประชากรของสมาชิกสหกรณ์ผู้ถือกรรมกรใช้ และไม่ใช้บริการประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์ ความพึงพอใจปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด

3. เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด

วิธีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ ข้อมูลที่ได้จากรายงานประจำปีที่ได้รับรองจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่สมาชิก ระหว่างปีบัญชี พ.ศ. 2542 – 2546 การวิเคราะห์การบริหารการเงินมีขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำงบการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด ปีบัญชี พ.ศ. 2542 - 2546 มาคำนวณอัตราส่วนทางการเงินค่าเฉลี่ย 5 ปี โดยใช้การวิเคราะห์ด้านสภาพคล่องด้านการก่อหนี้ ด้านความสามารถในการใช้สินทรัพย์และด้านความสามารถในการทำกำไร โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินจำนวน 9 อัตราส่วน

2. นำอัตราส่วนทางการเงินเฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด มาเปรียบเทียบกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนดในขนาดสหกรณ์เดียวกัน และอัตราส่วนโดยภาพรวม

3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปลผล สรุป และรายงานประสิทธิภาพในการบริหารทางการเงิน วิเคราะห์ค่า t-test และวิเคราะห์โดยใช้สูตร Z-value และ g^*

ส่วนที่ 2 ข้อมูลปฐมภูมิ คือข้อมูลที่ได้จากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด ซึ่งมีประชากรทั้งหมด 4,927 คน (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2546 : 93) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Proportional Stratified Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ราย โดยวิธีการสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS for Windows เพื่อหาค่าทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1. ผลการวิจัยด้านสหกรณ์

ผลการดำเนินงานโดยทั่วไปของสหกรณ์ ประกอบด้วย จำนวนสมาชิก ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ สินทรัพย์ของสหกรณ์ ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ การวิเคราะห์ขนาดรวมงบดุล งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน และการวิเคราะห์ค่า Z-value และ ค่า g^* สรุปผลการศึกษาแสดงดังตารางในภาคผนวก 3 ดังนี้

1.1 จำนวนสมาชิก พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด มีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2542 – 2546 โดยในปี 2542 สหกรณ์มีสมาชิก 4,581 คน ได้เพิ่มขึ้นเป็น 5,147 คน ในปี พ.ศ. 2546 คิดเป็นเพิ่มร้อยละ 12.31

1.2 ทุนดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์มีทุนดำเนินงานเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ. 2542 สหกรณ์มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 2,393,134,323.08 บาท ได้เพิ่มขึ้นเป็น 3,956,318,736.73 บาท ในปี พ.ศ.2546 คิดเป็นเพิ่มร้อยละ 65.32 โดยส่วนประกอบของทุนดำเนินงานที่สำคัญที่สุด คือ เงินรับฝากจากสมาชิก รองลงมาคือ ทุนเรือนหุ้น โดยเงินรับฝากจากสมาชิกมียอดเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ. 2542 สหกรณ์มียอดเงินรับฝากเท่ากับ 1,478,393,607.77 บาท ได้เพิ่มเป็น 2,397,886,063.77 บาท ในปี พ.ศ. 2546 คิดเป็นเพิ่มร้อยละ 61.92 สหกรณ์มีหนี้สินเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี พ.ศ.2542 มีหนี้สินรวมเท่ากับ 1,489,854,612.28 บาท ได้เพิ่มขึ้นเป็น 2,469,285,862.64 บาท คิดเป็นเพิ่มร้อยละ 65.74 และตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ศึกษาสหกรณ์มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปี 2542 สหกรณ์มีกำไรสุทธิ 83,913,980.49 บาท เพิ่มเป็น 103,562,642.23 บาท ในปี พ.ศ. 2546 คิดเป็นเพิ่มร้อยละ 23.42

1.3 สินทรัพย์ของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์มีสินทรัพย์เพิ่มขึ้นทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 – 2546 โดยในปี พ.ศ. 2542 มีสินทรัพย์ทั้งสิ้นเท่ากับ 2,393,134,323.08 บาท ได้เพิ่มขึ้นเป็น 3,956,318,736.73 บาท ในปี พ.ศ. 2546 คิดเป็นเพิ่มร้อยละ 65.32

1.4 ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์มีรายได้จากดอกเบี้ยรับ จากเงินให้กู้แก่สมาชิกและเงินให้กู้แก่สหกรณ์อื่นลดลงจากปี พ.ศ. 2542 โดยในปี พ.ศ.2542 สหกรณ์มีรายได้ทั้งสิ้น 212,571,275.19 บาท ลดลงเป็น 177,495,953.00 บาท ในปี พ.ศ.2546 คิดเป็นลดลงร้อยละ 16.50 ส่วนรายจ่ายของสหกรณ์ จากการศึกษาพบว่า รายจ่ายทั้งสิ้นมียอดลดลงทุกปี เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก

ที่สหกรณ์ต้องจ่ายให้กับเงินรับฝากจากสมาชิกมีอัตราลดลง โดยในปี พ.ศ. 2542 สหกรณ์มียอดรายจ่ายทั้งสิ้น 128,657,294.70 บาท และลดลงเป็น 73,933,310.34 บาท ในปี พ.ศ. 2546 คิดเป็นลดลงร้อยละ 42.53

1.5 การวิเคราะห์ขนาดร่วมงบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด ปีบัญชี พ.ศ. 2542 – 2546 มีรายละเอียดดังนี้

งบดุล พบว่า สินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ระยะยาว มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากสหกรณ์มีนโยบายให้สินเชื่อแก่สหกรณ์อื่นเพิ่มขึ้น ด้านหนี้สินและส่วนของทุนส่วนใหญ่เป็นหนี้สินหมุนเวียนประเภทเงินรับฝากจากสมาชิก รองลงมาเป็นทุนเรือนหุ้น โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามหลักการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์คือการให้สมาชิกทุกคนส่งเงินค่าหุ้นรายเดือน และการส่งเสริมให้สมาชิกออมเงินด้วยความสมัครใจ

งบกำไรขาดทุน พบว่า รายได้ส่วนใหญ่เป็นดอกเบี้ยรับ โดยมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ด้านรายจ่ายส่วนใหญ่เป็นดอกเบี้ยจ่ายให้กับเงินรับฝากจากสมาชิก มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเช่นกัน เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยจ่ายลดลง ร้อยละ 0.00 – 2.00 ต่อปี ส่งผลให้ดอกเบี้ยจ่ายลดลงและสหกรณ์มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น

งบกระแสเงินสด พบว่า ด้านการใช้ไปของเงินทุน ส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมดำเนินงานโดยสหกรณ์ให้ความช่วยเหลือแก่บรรดาสมาชิกด้วยบริการให้เงินกู้ยืมแก่สมาชิก และสหกรณ์อื่น เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ ด้านการได้มาของเงินทุน ส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมจัดหาแหล่งเงินทุนประเภทเงินรับฝากจากสมาชิก

1.6 การวิเคราะห์งบการเงินของสหกรณ์ โดยใช้อัตราส่วนทางการเงินดังนี้

1.6.1 อัตราส่วนวัดสภาพคล่อง

1.6.1.1 อัตราส่วนทุนหมุนเวียน หรือความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นของสหกรณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2546 มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือมีค่าเท่ากับ 0.76, 0.60, 0.57, 0.58 และ 0.52 ต่อ 1 ส่วน ตามลำดับ และอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 1.27 ต่อ 1 ส่วน ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มาก เท่ากับ 2.33 ต่อ 1 ส่วน และโดยรวมเท่ากับ 2.43 ต่อ 1 ส่วน

1.6.1.2 อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว หรือความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น เฉพาะสินทรัพย์หมุนเวียนที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายและเร็วของสหกรณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2546 มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือ มีค่าเท่ากับ 0.75, 0.59, 0.56, 0.57 และ 0.51 ต่อ 1 ส่วน ตามลำดับ และอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.60 ต่อ 1 ส่วน ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มาก เท่ากับ 2.14 ต่อ 1 ส่วน และโดยรวมเท่ากับ 2.25 ต่อ 1 ส่วน

1.6.2 อัตราส่วนวัดการก่อหนี้

1.6.2.1 อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นหรือส่วนของผู้ถือหุ้น โดยอัตราส่วนนี้เน้นวัดโครงสร้างของเงินทุน แสดงให้เห็นถึงนโยบายการจัดการเงินของสหกรณ์ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2546 มีค่าสูงกว่าเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือมีค่าเท่ากับ 1.65, 1.63, 1.66, 1.64 และ 1.66 ต่อ 1 ส่วน ตามลำดับ และอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 1.65 ต่อ 1 ส่วน ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มีค่าเท่ากับ 0.87 ต่อ 1 ส่วน และโดยรวมเท่ากับ 0.81 ต่อ 1 ส่วน

1.6.2.2 อัตราส่วนลูกหนี้ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นอัตราส่วนที่ใช้ประกอบการพิจารณาในการก่อหนี้ของกิจการ อัตราส่วนนี้ใช้วัดความพอเพียงของเงินทุนเฉพาะที่เป็นทุนสำรองและทุนเรือนหุ้น (ค่าหุ้นของสมาชิก) ว่ามีความเพียงพอสำหรับลูกหนี้ได้มากน้อยเพียงใดในปี พ.ศ. 2542 มีค่าเท่ากับเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยรวม ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือมีค่าเท่ากับ 1.59 แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2546 มีค่าสูงกว่าเกณฑ์คือ 1.65 1.84 1.65 และ 1.96 ต่อ 1 ส่วน และอัตราส่วนลูกหนี้ต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 1.74 ต่อ 1 ส่วน ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มีค่าเท่ากับ 1.63 ต่อ 1 ส่วน และโดยรวมเท่ากับ 1.59 ต่อ 1 ส่วน

1.6.3 อัตราส่วนความสามารถในการใช้สินทรัพย์ ได้แก่ อัตราร้อยละของรายได้ต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นเป็นการวัดความสามารถในการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้ทั้งสิ้นมากน้อยหรือเต็มประสิทธิภาพหรือไม่ในปี พ.ศ. 2542 มีค่าสูงกว่าอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือมีค่าเท่ากับร้อยละ 8.88 แต่ในช่วงปี พ.ศ. 2543 – 2546 มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์คือร้อยละ 6.22, 5.68, 4.95 และ 4.49 ตามลำดับ และอัตราร้อยละของรายได้ต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้นเฉลี่ยมีค่าเท่ากับร้อยละ 6.04 ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มีค่าเท่ากับร้อยละ 8.36 และโดยรวมเท่ากับร้อยละ 8.62

1.6.4 อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร

1.6.4.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนนี้แสดงให้เห็นถึงกำไรสุทธิได้เป็นสัดส่วนเท่าใดของสินทรัพย์รวม ในช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2546 มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือมีค่าเท่ากับร้อยละ 3.51, 3.39, 3.18, 2.79 และ 2.62 ตามลำดับ และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ยมีค่าเท่ากับร้อยละ 3.10 ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มีค่าเท่ากับร้อยละ 5.31 และโดยรวมเท่ากับร้อยละ 5.55

1.6.4.2 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อัตราส่วนนี้แสดงถึงในรอบระยะเวลาที่ผ่านมาหนึ่งปีบัญชีสหกรณ์มีการทำกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าใดของส่วนของผู้ถือหุ้น มีความสามารถในการนำส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีอยู่ไปแสวงหากำไร ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการหาผลตอบแทนจากเงินลงทุนของสหกรณ์ ในช่วง ปี พ.ศ. 2542 – 2546 มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือมีค่าเท่ากับร้อยละ 9.29, 8.92, 8.46, 7.38 และ 6.96 ตามลำดับ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเฉลี่ยมีค่าเท่ากับร้อยละ 8.20 ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มาก เท่ากับร้อยละ 10.04 และโดยรวมเท่ากับร้อยละ 10.15

1.6.4.3 อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้ อัตราส่วนนี้เป็นการวัดความพยายามในรูปค่าใช้จ่ายกับความสำเร็จในรูปของรายได้ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวระหว่างรายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นว่ามีความสัมพันธ์กันในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2546 มีค่าสูงกว่าเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือมีค่าเท่ากับร้อยละ 60.52, 45.45, 44.05, 43.54 และ 41.65 ตามลำดับ และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้เฉลี่ยมีค่าเท่ากับร้อยละ 47.04 ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มาก เท่ากับร้อยละ 36.51 และโดยรวมเท่ากับร้อยละ 35.56

1.6.4.4 อัตราส่วนกำไรสุทธิ อัตราส่วนนี้จะบอกให้ทราบว่าการทำกำไรสุทธิเป็นร้อยละเท่าใดของรายได้ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2546 มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ คือมีค่าเท่ากับร้อยละ 39.48, 54.55, 55.95, 56.46 และ 58.35 ตามลำดับ และอัตราส่วนกำไรสุทธิเฉลี่ยมีค่าเท่ากับร้อยละ 52.96 ในขณะที่อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มาก เท่ากับร้อยละ 63.49 และโดยรวมเท่ากับร้อยละ 64.44

1.7 การวัดค่า Z-Value และดัชนีของการเติบโตแบบยั่งยืน (Index of Sustainable Growth)

1.7.1 ค่า Z-Value จากการศึกษพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2542 – 2546 สหกรณ์ออมทรัพย์มีค่าคะแนนต่ำกว่า 1.80 และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง คือมีค่าเท่ากับ 0.59, 0.38, 0.30, 0.27 และ 0.22 ตามลำดับ นั้นหมายถึงในอนาคตสถานะกิจการของสหกรณ์อาจมีปัญหาในเรื่องความน่าเชื่อถือ

1.7.2 ค่า g^* จากการศึกษพบว่า จากการคำนวณ ค่า g^* เฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด เท่ากับร้อยละ 3.00 หากสหกรณ์ออมทรัพย์กำหนดเป้าหมายการเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์เท่ากับอัตราการเติบโตของรายได้แล้ว ในปี พ.ศ. 2542 – 2546 อัตราการเติบโตของรายได้เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ (7.00) และอัตราผลตอบแทนของกำไรสุทธิเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ (2.00) ยังต่ำกว่าค่า g^* เฉลี่ย แต่ถ้าสหกรณ์ออมทรัพย์กำหนดเป้าหมายการเติบโตเท่ากับอัตราการเติบโตของสินทรัพย์เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 12.00 จะเห็นว่าอัตราที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าค่า g^* แสดงว่าสหกรณ์จำเป็นต้องใช้หนี้สินเป็นทุนดำเนินงานในการรองรับการเติบโต

2. ผลการศึกษาวิจัยด้านสมาชิกสหกรณ์

2.1 ลักษณะทั่วไปของสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ สายสนับสนุน สังกัดหน่วยประสานมิตร มีอายุการเป็นสมาชิกระหว่าง 6 – 10 ปี ส่วนใหญ่ไม่เคยลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ในด้านรายได้ของสมาชิกพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้จากเงินเดือนที่รับราชการ และจากรายได้ของกลุ่มสมรสประมาณ 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน รายจ่ายในครอบครัวประมาณ 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน สำหรับวัตถุประสงค์ในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ต้องการออมทรัพย์จากการสะสมค่าหุ้นเป็นรายเดือน รองลงมาได้แก่ เพื่อเก็บเงินจากการออมไว้ใช้จ่ายเมื่อปลดเกษียณจากราชการ และเพื่อต้องการกู้ยืมเงินเมื่อเกิดความจำเป็นในครอบครัว

2.2 ความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์และพฤติกรรมการใช้ และไม่ใช้บริการประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ยังคงส่งเงินสะสมค่าหุ้นรายเดือน เคยซื้อหุ้นเพิ่มเติม มีความคิดเห็นว่าหลังจากเป็นสมาชิกสหกรณ์แล้วมีความเป็นอยู่ดีขึ้นกว่าเดิม ส่วนใหญ่มีทุนเรือนหุ้นตั้งแต่ 1 – 100,000 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้บริการเงินฝากประเภทออมทรัพย์ สำหรับสมาชิกที่ไม่ใช้บริการเงินฝากส่วนใหญ่มีเหตุผลว่าไม่มีเงินฝาก สำหรับบริการเงินกู้ สมาชิกส่วนใหญ่เคยใช้บริการเงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน เงินกู้สามัญ และเงินกู้พิเศษ โดยส่วนใหญ่นำเงินกู้ที่ได้ไปซื้อที่ดินพร้อมบ้าน ส่วนสมาชิกที่ไม่ใช้บริการเงินกู้ส่วนใหญ่มีเหตุผลว่าไม่มีความจำเป็นต้องใช้บริการเงินกู้ สมาชิกส่วนใหญ่เคยใช้บริการห้องพักรีสานักงานสหกรณ์ในกรุงเทพฯ ด้านการใช้สวัสดิการส่วนใหญ่สมาชิกได้รับสวัสดิการกรณีคู่สมรสหรือทายาทของสมาชิกถึงแก่กรรมวงเงินตั้งแต่ 1,000 – 4,000 บาท

2.3 การวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับความพึงพอใจของสมาชิกเกี่ยวกับการบริหารงานของสหกรณ์ พบว่า สมาชิกมีความพึงพอใจในการบริหารงานภาพรวมในระดับสูง และเมื่อพิจารณารายด้านสมาชิกส่วนใหญ่มีความพึงพอใจสูงสุดในการบริหารงานด้านบริการ จากการรับบริการจากเจ้าหน้าที่สหกรณ์และที่ตั้งของสหกรณ์ สะดวกต่อการติดต่อที่ระดับ 3.95 รองลงมาคือ ความคิดเห็นด้านอื่น ๆ อันประกอบด้วย ความเชื่อมั่นในฐานะทางการเงินที่มีความมั่นคงน่าเชื่อถือต่อสมาชิกและบุคคลภายนอก การบริหารงานมีความโปร่งใส น่าเชื่อถือมีความพึงพอใจที่ระดับ 3.81 ด้านผลตอบแทน มีความพึงพอใจในผลประโยชน์ของสหกรณ์ การจ่ายเงินปันผล และการจ่ายเงินเฉลี่ยคืนที่ระดับ 3.79 ด้านการกู้ยืม มีความพึงพอใจในเพดานเงินกู้ฉุกเฉิน เงินกู้สามัญ เงินกู้พิเศษ ระยะเวลาการชำระค่างวด ความรวดเร็วในการอนุมัติเงินกู้ ที่ระดับ 3.66 ด้านเงินรับฝาก มีความพึงพอใจในการสะสมค่าหุ้นรายเดือน และอัตราดอกเบี้ย ที่ระดับ 3.57 และด้านสวัสดิการมีความพึงพอใจที่ระดับ 3.95 ตามลำดับ

นอกจากนี้สมาชิกยังมีความเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. การเพิ่มสวัสดิการ สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ต้องการให้สหกรณ์เพิ่มสวัสดิการประเภทการจัดหาวันหยุดประเภทรถยนต์ให้สมาชิกผ่อน การส่งเสริมทุนการศึกษาฝึกอบรมของสมาชิก การให้ทุนการศึกษามัธยมศึกษาในระดับอนุบาล และอยากให้สหกรณ์จ่ายบำเหน็จให้สมาชิกที่ลาออกก่อนเกษียณอายุราชการเมื่อมีอายุครบ 60 ปี

2. ด้านการกู้ยืมและการฝากเงิน สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ต้องการให้สหกรณ์ปรับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากและดอกเบี้ยเงินกู้ ปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับการค้ำประกันเงินกู้ รวมทั้งขยายวงเงินกู้สามัญให้สูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ และอยากให้สหกรณ์เปิดบริการผ่อนสินค้าด้วยดอกเบี้ยต่ำ

3. ด้านอื่น ๆ สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ต้องการให้สหกรณ์ปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ติดต่อข่าวสารของสหกรณ์ให้มากขึ้น อยากให้สหกรณ์จัดทำบัตรเอทีเอ็มเบิกเงินสด เพื่ออำนวยความสะดวกในการถอนเงิน นอกจากนี้ยังต้องการให้สหกรณ์บริการจ่ายค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปาผ่านการหักบัญชี

2.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อระดับความพึงพอใจในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด พบว่า พฤติกรรมของสมาชิกในการใช้และไม่ใช้บริการประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์มีผลต่อระดับความพึงพอใจในการบริหารงานด้านเงินรับฝาก ด้านเงินกู้ยืม ด้านผลตอบแทน ด้านบริการ ด้านสวัสดิการ และด้านอื่น ๆ โดยสมาชิกที่มีพฤติกรรมการใช้บริการเงินฝาก และเงินกู้ มีระดับความพึงพอใจในการบริหารงานในระดับสูง ส่วนสมาชิกที่มีพฤติกรรมไม่ใช้บริการเงินฝากและเงินกู้ มีระดับความพึงพอใจในการบริหารงานในระดับปานกลาง

3. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด

ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด พบว่า การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด ด้วยการใช้อัตราส่วนทางการเงิน จำนวน 9 อัตราส่วน ประกอบด้วย อัตราส่วนทุนหมุนเวียน อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน อัตราส่วนลูกหนี้ต่อส่วนของทุน อัตราร้อยละของรายได้ต่อสินทรัพย์ทั้งสิ้น อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของทุน อัตราค่าใช้จ่ายต่อรายได้ และอัตรากำไรสุทธิ ค่าที่คำนวณได้ตกอยู่บริเวณวิกฤตโดยมีค่าแตกต่างไปจากอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มากและโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญ 0.05

การอภิปรายผล

การศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารการเงินและความพึงพอใจในการบริหารงานของ สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านสหกรณ์

1.1 การวิเคราะห์ขนาดร่วมงบดุล งบกำไรขาดทุน และงบกระแสเงินสด พบว่า

1.1.1 การวิเคราะห์หั่งบดุล ด้านสินทรัพย์สหกรณ์มีสัดส่วนลูกหนี้ระยะยาวสูงสุด รองลงมาเป็นเงินลงทุนระยะยาว และลูกหนี้ระยะสั้น ด้านหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นมีสัดส่วนเงินรับฝากสูงสุด รองลงมาเป็นทุนเรือนหุ้นและทุนสำรอง เนื่องจากสหกรณ์มีนโยบายบริหารการเงินโดยการ ลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนด้วยการขยายวงเงินสินเชื่อ และขยายเวลาชำระหนี้ให้กับสมาชิกและให้ สินเชื่อกับสหกรณ์อื่นเพิ่มขึ้น ในขณะที่การลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนและเงินฝากธนาคารลดลง จาก ปัจจัยอัตราดอกเบี้ยตลาดลดลง ส่งผลให้ผลตอบแทนจากการนำเงินฝากธนาคารลดลง ทำให้สหกรณ์ เลือกลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนซึ่งให้ผลตอบแทนสูงกว่า

1.1.2 การวิเคราะห์หั่งกำไรขาดทุน สหกรณ์มีสัดส่วนรายได้จากดอกเบี้ยรับสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์ได้รับดอกเบี้ยจากการให้สมาชิกและสหกรณ์อื่นกู้เงิน ในขณะที่รายจ่ายส่วนใหญ่เกิด จากดอกเบี้ยจ่ายรับฝาก แต่ด้วยปัจจัยอัตราดอกเบี้ยตลาดลดลง ทำให้ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ลดลงอย่าง ต่อเนื่อง ส่งผลให้กำไรสุทธิของสหกรณ์เพิ่มสูงขึ้นด้วย

1.1.3 การวิเคราะห์หั่งกระแสเงินสด สหกรณ์มีกระแสเงินสดใช้ไปจากกิจกรรม ดำเนินงานสูงสุด เนื่องจากสหกรณ์บริหารทุนดำเนินงานด้วยการเพิ่มวงเงินสินเชื่อและขยายเวลาชำระหนี้ ให้แก่สมาชิก รวมทั้งให้สินเชื่อแก่สหกรณ์อื่นเพิ่มขึ้น และสหกรณ์มีกระแสเงินสดได้มาจากกิจกรรม จัดหาเงินทุนจากเงินรับฝากและทุนเรือนหุ้น

1.2 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน

จากการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อประเมินถึงความสามารถ ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์โดยเฉลี่ย สหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด มีการ บริหารการเงินต่ำกว่าเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ที่กรมตรวจบัญชี สหกรณ์ได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 สภาพคล่องทางการเงิน โดยเฉลี่ยมีสภาพคล่องต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่วนหนึ่ง เป็นผลมาจากหนี้สินหมุนเวียนของสหกรณ์ที่เพิ่มสูงขึ้นจากปริมาณเงินรับฝากประเภทเงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ และเงินฝากสินทรัพย์ทวี แม้ว่าอัตราส่วนดังกล่าวจะต่ำและลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่ สามารถเป็นเครื่องชี้ฐานได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ไม่สามารถชำระหนี้ระยะสั้นหรืออาจขาดสภาพคล่อง เนื่องจากเงินฝากของสมาชิกส่วนหนึ่งจะเป็นเงินฝากระยะปานกลาง ซึ่งฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ อย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงความมั่นคงและผลตอบแทนสูง และยังเป็นหลักประกันการกู้ยืมได้อีกด้วย

1.2.2 ความสามารถในการก่อหนี้ โดยเฉลี่ยมีความสามารถในการก่อหนี้ได้อีกไม่มากนักเนื่องจากอัตราส่วนดังกล่าวสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน เกิดจากสหกรณ์มีทุนดำเนินงานส่วนใหญ่มาจากเงินรับฝากจากสมาชิก แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ได้รับความเชื่อมั่นจากสมาชิกทำให้ปริมาณเงินรับฝากเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่เดียวกันทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์เองก็มีไม่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานที่จะให้ลูกหนี้กู้เพื่อสร้างผลตอบแทนคืนแก่สมาชิก จึงอาจใช้เป็นข้อมูลเพื่อพิจารณาการก่อหนี้ เช่นการกู้ยืมการระดมเงินรับฝาก หรือการขยายฐานสมาชิกเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกได้สะสมทุนเรือนหุ้นเพิ่มมากขึ้น

1.2.3 ความสามารถในการใช้สินทรัพย์ โดยเฉลี่ยมีความสามารถที่ใช้สินทรัพย์ที่มีอยู่ไปใช้เพื่อก่อให้เกิดรายได้ยังไม่ได้มากเท่าที่ควร สหกรณ์ควรหาแนวทางนำเงินสดและเงินฝากธนาคารหมุนเวียนให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น มากกว่าการนำเงินไปฝากธนาคารซึ่งได้ผลตอบแทนน้อยมาก

1.2.4 ความสามารถในการทำกำไร โดยเฉลี่ยมีความสามารถในการทำกำไรยังไม่มากเท่าที่ควร สหกรณ์ควรบริหารสินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามก็ดีสหกรณ์ได้นำเงินไปบริหารจัดการภายนอกและได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น ดังนั้นการใช้สินทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดรายได้และประสิทธิภาพสูงสุดของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้น การแสวงหารายได้โดยการบริหารจัดการภายนอกได้เพิ่มความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งในปัจจุบันได้กลายเป็นธุรกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้หลักแก่สหกรณ์ออมทรัพย์แล้ว ขณะเดียวกันควรพยายามควบคุมค่าใช้จ่ายให้น้อยลง มีการติดตามเร่งรัดหนี้สินเพื่อส่งผลให้สหกรณ์มีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการเพิ่มกำไรแก่สหกรณ์อีกทางหนึ่ง

1.3 การวัดค่า Z-Value และดัชนีของการเติบโตแบบยั่งยืน (Index of Sustainable Growth)

1.3.1 ผลการวิเคราะห์ ค่า Z-Value พบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์มีค่าคะแนนต่ำกว่า 1.80 ตลอดระยะเวลา 5 ปีที่ศึกษา และมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง นั้นหมายถึง สถานะกิจการของสหกรณ์อาจมีปัญหาในเรื่องของที่น่าเชื่อถือ หากพิจารณาค่าตัวแปร จะเห็นว่าสูตรการหาค่า Z-Value ให้ความสำคัญกับอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินสินทรัพย์ (ROA) โดยให้น้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 3.3 แต่สาเหตุหลักที่ทำให้ค่า Z-Value ต่ำกว่า 1.80 เนื่องจากเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital) มีค่าติดลบจากการที่สินทรัพย์หมุนเวียนต่ำกว่าหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งเกิดจากปริมาณเงินรับฝากจากสมาชิกในงบการเงินถูกกำหนดจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้จัดกลุ่มอยู่ในประเภทหนี้สินหมุนเวียน ในขณะที่ความเป็นจริง เงินรับฝากดังกล่าวมีทั้งประเภทเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ ซึ่งอาจจัดเป็นหนี้สินหมุนเวียน และหนี้สินระยะยาว จึงทำให้งบการเงินแสดงยอดหนี้สินหมุนเวียนมีจำนวนค่อนข้างสูงกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน อย่างไรก็ตามการวัดค่า Z-Value เป็นการวัดสถานะการมั่นคงทางการเงินของธุรกิจ ซึ่งมีแนวคิดการดำเนินงานแตกต่างจากการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นหากจะนำมาใช้วัดค่าการดำเนินงานกับกลุ่มสหกรณ์ อาจต้องลดค่าน้ำหนักของตัวแปรเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานรูปแบบสหกรณ์

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ค่า g^* พบว่า หากสหกรณ์กำหนดเป้าหมายการเติบโตของสหกรณ์ออมทรัพย์เท่ากับอัตราการเติบโตของรายได้แล้ว ในปี พ.ศ. 2542 – 2546 อัตราการเติบโตของรายได้เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ (7.00) และอัตราผลตอบแทนของกำไรสุทธิเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ (2.00) ยังต่ำกว่าค่า g^* เฉลี่ย เท่ากับร้อยละ 3.00 ซึ่งในระยะเวลาปี พ.ศ. 2542 – 2545 สหกรณ์ออมทรัพย์ยังไม่มีจำเป็นต้องจัดหาแหล่งเงินทุนจากแหล่งภายนอกด้วยการกู้ยืมเงินมาใช้ในการดำเนินงานมากนัก แต่ถ้าสหกรณ์ออมทรัพย์กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานในอนาคตให้เติบโตเท่ากับอัตราการเติบโตของสินทรัพย์เฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 12.00 ซึ่งอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น เป็นตัวชี้วัดสำคัญในการพิจารณาการลงทุน ซึ่งแสดงถึงการเติบโตของกิจการ ที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานที่ทำให้สินทรัพย์ของกิจการเติบโตขึ้น จะเห็นว่าอัตราที่คำนวณได้มีค่าสูงกว่าค่า g^* แสดงว่าสหกรณ์จำเป็นต้องจัดหาแหล่งเงินทุนด้วยการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอกหรือการจูงใจให้สมาชิกรับฝากเงินมาฝากกับสหกรณ์ ทั้งนี้เงินรับฝากจากสมาชิกเป็นทุนดำเนินงานที่สำคัญในการรองรับการเติบโตของสหกรณ์ สหกรณ์จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการจัดหาเงินจากเงินรับฝากจากสมาชิกเพื่อจูงใจให้สมาชิกรับฝากเงินมาฝากกับสหกรณ์เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ด้านสมาชิกสหกรณ์

จากการศึกษาความพึงพอใจในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด พบว่า พฤติกรรมของสมาชิกในการใช้ และไม่ใช้บริการประเภทต่าง ๆ ของสหกรณ์ออมทรัพย์มีผลต่อระดับความพึงพอใจในการบริหารงาน ด้านเงินรับฝาก ด้านเงินกู้ยืม ด้านผลตอบแทน ด้านบริการ ด้านสวัสดิการ และด้านอื่น ๆ โดยสมาชิกที่มีพฤติกรรมการใช้บริการเงินฝาก และเงินกู้ มีระดับความพึงพอใจในการบริหารงานในระดับสูง ส่วนสมาชิกที่มีพฤติกรรมไม่ใช้บริการเงินฝากและเงินกู้ มีระดับความพึงพอใจในการบริหารงานในระดับปานกลาง ดังนั้นหากสหกรณ์ได้มีการปรับปรุงการให้บริการในแต่ละด้านมากขึ้น โดยเฉพาะด้านสวัสดิการ อาจทำให้สมาชิกที่ยังไม่ได้ใช้บริการของสหกรณ์หันมาใช้บริการของสหกรณ์ได้มากขึ้น และจะส่งผลให้ระดับความพึงพอใจในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพิ่มสูงขึ้นด้วย

ผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวัดความสำเร็จในการดำเนินงานของสหกรณ์จากมุมมองด้านการเงินด้วยการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินแล้วเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการบริหารการเงินกับอัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ และมุมมองด้านลูกค้าหรือสมาชิกสหกรณ์ ด้วยการวัดระดับความพึงพอใจในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งเป็นมุมมองเพียง 2 ด้าน จาก 4 ด้าน ตามหลักการประเมินองค์กรแบบสมดุล (BSC : The Balanced Scorecard) ซึ่งชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในอดีตและปัจจุบัน เท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยทำให้ทราบถึงควมมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด และระดับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการบริหารงานในด้านเงินรับฝาก ด้านการกู้ยืม ด้านผลตอบแทน ด้านการบริการ ด้านสวัสดิการ และด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาให้กิจการของสหกรณ์ได้มีประสิทธิภาพมีความเจริญก้าวหน้าสืบไปและส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของสมาชิกให้อยู่ในระดับดีเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 จากผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินด้านสภาพคล่องของสหกรณ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด ยังต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ดังนั้นสหกรณ์ควรมีนโยบายมุ่งใจด้วยผลตอบแทนที่จะให้สมาชิกออมเงินประเภทเงินฝากประจำมากขึ้น เพื่อรักษาระดับเงินฝากที่ยาวนานขึ้น อันจะทำให้สหกรณ์นำเงินทุนเหล่านั้นไปบริหารเพื่อให้ได้ผลตอบแทนมากขึ้น

1.2 จากผลการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินด้านการก่อหนี้ ของสหกรณ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอัตราส่วนทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ แสดงถึงความสามารถในการก่อหนี้ของสหกรณ์มีน้อยลง สหกรณ์ควรเน้นการระดมเงินทุน เนื่องจากโครงสร้างทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มีส่วนของทุนสหกรณ์ลดลง ในขณะที่สัดส่วนของหนี้สินเพิ่มสูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของหนี้สินส่วนใหญ่เป็นการขึ้นของหนี้สินหมุนเวียน โดยรายการที่เพิ่มอย่างรวดเร็ว คือเงินรับฝากจากสมาชิก สิ่งที่ตามมาคือสภาพคล่องของสหกรณ์จะลดลงทุกปี เพราะสหกรณ์ต้องมีภาระดอกเบี้ยจ่าย สหกรณ์ควรกำหนดเป็นนโยบายหลักของสหกรณ์ โดยส่งเสริมให้สมาชิกมาถือหุ้นกับสหกรณ์เพิ่มมากขึ้นด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การประชาสัมพันธ์ การให้คำแนะนำแก่สมาชิกผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีให้มาซื้อหุ้นกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น หรืออาจขยายฐานสมาชิกไปยังกลุ่มนักศึกษา เป็นต้น ผลของการระดมทุนแบบนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกและต่อสหกรณ์ คือ สมาชิกจะมีความศรัทธาในสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกเป็นผู้ลงทุน และเป็นเจ้าของกิจการเอง เมื่อนำเงินจำนวนนี้ให้สมาชิกที่มีความเดือดร้อนกู้ยืม มีผลทำให้อัตราส่วนทุนหมุนเวียนมีค่าสูงขึ้น อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของทุนลดลง อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุน และอัตราส่วนกำไรสุทธิ มีค่าเพิ่มมากขึ้นจากเดิม ดังนั้นสหกรณ์จึงควรให้ความสำคัญในการระดมเงินทุนจากสมาชิกให้มากที่สุด

1.3 จากผลการประเมินประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด พบว่า สหกรณ์ควรปรับปรุงเรื่องความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากค่าที่คำนวณได้ของอัตราการหมุนของสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของทุนและอัตราส่วนกำไรสุทธิ ยังมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์อัตราส่วนมาตรฐานทางการเงินที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้กำหนดไว้ อันเนื่องมาจากอัตราดอกเบี้ยตลาดลดลง

คณะกรรมการดำเนินงานควรเข้ามาดูแลและหาแนวทางแก้ไข เพื่อพัฒนาการบริหารสินทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยการนำสินทรัพย์ที่มีอยู่ไปลงทุนในรูปสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนประเภทลูกหนี้ระยะยาวและเงินลงทุนระยะยาวเพิ่มมากขึ้น

1.4 การพิจารณาความเหมาะสมของกำไรสุทธิกับการจ่ายเงินปันผล เพื่อให้สอดคล้องกับการเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงการเติบโตของกำไรสุทธิและเงินทุนของสหกรณ์ในอนาคตอย่างยั่งยืน (Sustainable Growth) อย่างไรก็ตามอาจขัดแย้งกับนโยบายการบริหารงานของสหกรณ์ ที่คณะกรรมการบริหารสหกรณ์ต้องการแสดงผลงานด้านการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพด้วยการจ่ายเงินปันผลสูง เพื่อให้สมาชิกมีความพึงพอใจสูงสุด

1.5 จากผลการวิเคราะห์ค่า Z-Value สหกรณ์ออมทรัพย์มีค่าคะแนนต่ำกว่า 1.80 นั้นหมายถึง สถานะกิจการของสหกรณ์อาจมีปัญหาในเรื่องของความสำเร็จ เนื่องจากสูตรดังกล่าวให้ความสำคัญกับความสามารถในการทำกำไร ด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) โดยให้น้ำหนักความสำคัญเท่ากับ 3.3 แต่สาเหตุหลักที่ทำให้ค่า Z-Value ต่ำกว่า 1.80 เนื่องจากเงินทุนหมุนเวียน (Working Capital) มีค่าคิดลบจากการที่สินทรัพย์หมุนเวียนต่ำกว่าหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งเกิดจากปริมาณเงินรับฝากจากสมาชิกในงบการเงินถูกกำหนดจากกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ให้จัดกลุ่มอยู่ในประเภทหนี้สินหมุนเวียน ในขณะที่ความเป็นจริง เงินรับฝากดังกล่าวมีทั้งประเภทเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ ซึ่งอาจจัดเป็นหนี้สินหมุนเวียน และหนี้สินระยะยาว จึงทำให้งบการเงินแสดงยอดหนี้สินหมุนเวียนมีจำนวนค่อนข้างสูงกว่าสินทรัพย์หมุนเวียน อย่างไรก็ตามสูตรดังกล่าวเป็นการวัดสถานะกิจการของธุรกิจ ซึ่งมีแนวคิดในการดำเนินงานแตกต่างจากสหกรณ์ ดังนั้นหากต้องการวัดค่า Z-Value ด้วยสูตรข้างต้นมาใช้วัดสถานะการมั่นคงทางการเงินของกลุ่มสหกรณ์ อาจต้องปรับลดค่าน้ำหนักของความสามารถในการทำกำไร ด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ในระดับ 1.00-3.30 เพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานรูปแบบสหกรณ์

1.6 การเพิ่มระดับความพึงพอใจของสมาชิกที่มีต่อการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำกัด สหกรณ์ควรมีการปรับปรุงเพิ่มการขยายวงเงินกู้สามัญให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ การเพิ่มสวัสดิการด้านอื่นให้กับสมาชิก รวมถึงควรมีการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องในหลายรูปแบบ เช่น เพิ่มความถี่ในการออกวารสารแผ่นปลิว เกี่ยวกับกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลงการบริหารของสหกรณ์ไปสู่สมาชิกให้มากขึ้น กรรมการและพนักงานของสหกรณ์ควรมีส่วนร่วมในการพบปะกับสมาชิกในโอกาสต่าง ๆ เช่น การจัดสัมมนาสมาชิก การให้สมาชิกได้มีโอกาสเยี่ยมชมกิจการของสหกรณ์ เพื่อเป็นการเผยแพร่การเคลื่อนไหวในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์แก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาในลักษณะทำนองเดียวกันกับการวิจัยครั้งนี้อย่างต่อเนื่อง หลังจากที่สหกรณ์ได้มีการปรับปรุงการบริหารงานของสหกรณ์ในทุก ๆ ด้าน เพื่อศึกษาว่าประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์จะเปลี่ยนแปลงไปในทางใด

2.2 การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามควรเพิ่มกลุ่มตัวอย่างไปยังกรรมการ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ผู้ตรวจสอบบัญชีของสหกรณ์ และสมาชิกเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนภาพด้านความพึงพอใจในการบริหารงานได้มากขึ้น

2.3 ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นที่มีขนาดธุรกิจเดียวกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์ว่าเป็นอย่างไร

2.4 ควรศึกษาเครื่องมือทางการบริหาร ด้วยการประเมินองค์กรแบบสมดุล (BSC : The Balanced Scorecard) เพิ่มเติมอีก 2 ด้านในมุมมองด้านกระบวนการบริหารภายใน และมุมมองด้านการเรียนรู้และเติบโต เพื่อให้การวิเคราะห์การประเมินผลเชิงประสิทธิภาพและประสิทธิผลละเอียดมากยิ่งขึ้น